

§. VIII.

Jam singularem morboſi ſeminis fabricam, quæ conſtans atque ſemper eadem eſt, ſed nulli auctori adhucdum perſpectam, oſtendam. Semen morboſum.

Supra jam docui ſemen duplici cortice inſtructum eſſe, quorum interior in ſemine morboſo egregie atque diſtinctiſſime apparet, minus in ſtatu ſeminis ſano. Utrique una eademque ſtructura eſt. Circa eorundem ſtatu ſani deſcriptionem non morabor, quum is optime ex eorum volumine inſigniter auctorum morboſo ſtatu eluceſcat. Morboſus autem ſtatu ejusmodi eſt.

Exterior cortex efformatur duplici (Fig. II. *a.* & *b.*), tenuiſſima totidem quaſi ſaccos ſiſtente membrana, exteriori *a.*, interiorique *b.*, hæc corticem internum *d. e. f.* reſpicit eumque proxime ambit; inter utramque membranam *a.* & *b.* jam ſupra memoratus apparatus vaſorum & cellularum *c.* pulvere reſertarum reperitur, prout in reliquis intumeſcentiſ ſloris partium (*d.* Fig. IV.) obſervatur & partim jam dictum fuit *n*). Diſfert autem cortex hic exterior morboſus ab omnibus reliquis intumeſcentiſ eſſentialiter, eo, quod, quum in ſtatu naturali cavum, veſicæ alicui ſimile, formet, quod corticem internum, atque hic ipſam farinam condit, ita idem morboſus cavum prægrande (*A.* Fig. II.) relinquat, cujus parietes æque politi & argenteo colore ſplendidi ſunt, ac ſuperficiæ exterior ejusdem corticis: eandemque formam præ ſe ferunt reliqui tumores omnes, quamvis haud eadem illis ſit fabrica.

Eadem prorsus fabrica cortici *interiori* (*d. e. f.* Fig. II.) eſt, & eadem ratio; ita tamen ut longe rarius intumeſcat. Interior cortex ſeminis.

Ceterum in hiſ ſeminum tumoribus varias quoque modificationes & varietates reperi, quas ſiccò pede præterire non licet; frequentiſſime ſic inveni.

Cortex *exterior* in inſignem molem intumeſcit, quæ ſæpiſſime pyriformis ſæpe tamen quoque globosa eſſe ſolet, & cavum prægrande tumori plus minus proportionatum intus tenet, quod corticem

n) In plurimis majoribus ſpeciminibus ad baſin corticis exterioris contextum denſe ſtipatum, maxime ex fibrillis conſtantem, pauciore textu celluloso intermedio deprehendi, ille ſuſſum verſus aucto textu celluloso ſenſim laxior fit.

internum recipit, qui sanissimus est, minor tamen quam in femine perfecto & maturo esse solet, atque liquore lacteo plenus, qui lapsa temporis exsiccat, tunc sistit farinam albam atque sanam, quæ corticem, qui fundum cavi occupat, ad quadrantem, mox plus mox minus, implet absque ullo vestigio corculi.

Cavum corticis *exterioris*, cujus nullus laudatorum autorum meminit sæpe decies volumen corticis *interni* sani superat; sæpe is farina plenus: multum vero abest ut perfectum atque torosum semen æquet: corculi nullum quandoque vestigium reperitur; quandoque autem utique corculum præsens conspicitur *o*), quamquam non adeo perfectum ac in femine illibato & maturo. Admodum frequenter cortex interior sanus prorsus omni farina destituitur, tunc sistit vacuam membranaceam atque diaphanam vesiculam, quæ circum circa libera est, excepto eo in loco, quo pedicello innata est. Sæpe in fundo corticis externi morbofi, nil nisi vestigium maridi germinis vix visibilis adest. Haud raro interior cortex (*d. e. f. Fig. II.*) simul intumescit plane eodem modo ac exterior, cujus cavum sæpe adimplet, ita tamen ut superficies exterior *d.* interioris corticis cum interna *b.* exterioris corticis nunquam concresecat, sed distinctos globos concentricos basi tantum connexos forment; talis cortex internus morbofus, qui intus pariter ac exterior cortex cavum *B.* (*Fig. II.*) plus minus spatiosum, pro recipienda farina (*g. Fig. II.*) habet, fere semper farina destituitur. Hac occasione memorabilis exempli, quod semel tantum mihi occurrit, mentionem faciam, quod demonstrat ipsum corculum quandoque etiam adeste, cortice licet utroque, interiore quidem non integre, morbofo. In eodem femine morbofo observavi, *rostellum* longitudine pollicari, absque conspicua plumula, corticem internum tumidum & vix ad quartam partem farina ceterum sana impletum, in vaginam cylindricam brevem protrusisse, hacque perfossa intra utramque membranam (*a. & b. Fig. II.*) corticis exterioris pariter morbofi ulterius progressum esse, e quo loco *rostellum* pulvere conspersum extraxi.

Singulare exemplum feminis morbofi.

Sæpe

o) Quod contra Cl. AYMEN *lib. cit.* p. 363. testatur, qui uti videtur, nullum tale morbosum semen unquam oculis usurpavit.

Sæpe de cortice interno feminis ne vestigium quidem videre est, sed tunc quoque nulla farina adest. Haud raro uterque cortex deest, ita ut pedicellus truncatus quasi videatur.

Sequenti ergo tabula omnes mihi visas diversitates breviter sistam.

Exteriore cortice morbofo existente

Interior vel abest, vel adest, & tunc vel

sanus, simul & vacuus est; vel

sanus, - - farina, vel totus, vel vario gradu repletus, vel

morbosus, - - - vacuus; vel

morbosus, - - - farinam recondens. (Fig. II.)

De ipsa farina feminis morbofi illud mihi dicendum superest; quod in tot mille intumescentiis feminum, quas studiose examinavi, nunquam ipsam farinam ullo modo morbosam & in pulverem nigrum versam, vel loco farinae sanæ pulverem istum *p*) deprehenderim; verum constante lege observaverim corticem feminis interiorem vel prorsus farina caruisse, hinc vacuum eundem me reperisse; vel sanissimam farinam condidisse, exteriore licet cortice morbofo. Quandoque semina cæteroquin sana & perfecta occurrunt, quorum cortex externus in aliqua parte tantum intumuit, quod etiam Cl. AYMEN *lib. cit. p. 363.* observavit.

§. IX.

Jam Styli degenerationem expositurus sum, quæ qua ratione fiat, ante me nemo, ni fallor, dixit. Est ea tanto memorabilior, quo luculentius ex morbofo statu fabrica illius illustratur. *Styli morbofo fabrica.*

Siste tibi Ben. Lect. corticem externum morbofum, (*b. Fig. III.*) atque sursum in cylindrum, crassitie circiter calami scriptorii, aut in conum (*a. fig. ead.*) productum, longitudine unius pollicis aut duorum, & habebis ipsius morbofi styli, quoad exteriorem formam, rationem. In interiorem fabricam sæpe & reiteratis tentaminibus inquisivi, adeo ut de ea certissimum me & plane convictum esse asseverare queam. Scilicet si cortex exterior feminis morbofus & stylo pariter morbofo præditus,

p) Quod Cl. AYMEN *loc. cit. pag. 362.* & TILLET *loc. cit.* & Cl. BONNET *lib. cit. pag. 328.* putant & docent, ut ex eorum verbis patet.